



PREU: Eixemplar gratuït

DÉNIA

Extra Agost - 2025

Gmail rocchabas2018@gmail.com

Twitter @CulturalRoc

Facebook. @rocchabas



El himne regional en valencià i la nova senyera de 1930



Enguany es commemora el centenari de la consagració oficial de l'Himne Valencià, una fita que va tindre lloc el 16 de maig de 1925 en un solemne acte celebrat en la plaça de bous de València.

Aquella jornada va marcar un abans i un despuix en la simbologia del poble valencià, en proclamar-se l'Himne de l'Exposició Regional de 1909 com a “Himne Regional” de les tres capitals de província, en la presència destacada dels seus autors: el mestre José Serrano Simeón, responsable de la música, i el poeta Maximiliano Thous Orts, autor de la lletra.

Gràcies a la rigorosa investigació del professor Juli Moreno, publicada recentment per l'editorial Mosseguello, hui disponem d'una visió molt més profunda i detallada dels aconteiximents que varen rodejar aquella efemèrides.

El seu estudi nos permet comprendre còm, en 1925, encara que es va oficialisar l'himne com a emblema musical de la valencianitat, el procés va quedar incomplet: faltava encara una versió en llengua valenciana que acompanyara i completara el sentiment popular que despertava dita composició.

Eixa carència, no obstant, seria corregida en el temps. La versió valenciana de la lletra acabaria imponent-se de forma natural i espontànea, convertint-se en la més amprada en els actes oficials, celebracions populars i events institucionals, sent hui en dia la que millor representa el sentir del poble valencià en la seua llengua pròpia.



El context polític també va jugar un paper decisiu. Despuix de la caiguda de la dictadura de Primo de Rivera el 28 de gener de 1930 i la posterior derogació, en juny d'eixe mateix any, del decret que prohibia l'us de banderes i llengües regionals en l'àmbit institucional, l'Ajuntament de València va prendre una sèrie de decisions transcendents. En primer lloc, va reafirmar el caràcter representatiu de l'Himne Regional tant en la seua versió castellana com en la valenciana. En segon lloc, va impulsar les gestions necessàries per a dotar oficialment a l'himne d'una versió en llengua valenciana, reflectint aixina la realitat llingüística del Regne de València.

I en tercer lloc, va començar a preparar un acte multitudinari que culminaria en l'issada solemne d'una gran rèplica de la Real Senyera en la frontera principal de l'històrica Casa de la Ciutat.

Cal destacar que va ser la Diputació de València la primera institució que va acordar, per mig de la Comissió Permanent, issar la Real Senyera en els seus edificis, adoptant tal medida el 27 de maig de 1930.

L'Ajuntament de València, per la seua banda, va optar per fer coincidir dit gest

en les celebracions de la Fira de Juliol, organisant un gran acte el 25 de juliol d'eixe mateix any.

Va ser llavors quan, per primera volta en l'història recent, una imponent rèplica de la Senyera va onejar de nou en el cor de la ciutat, tornant al poble valencià un símbol que mai va deure ser silenciàt.

En l'edició del diari *La Correspondencia de Valencia*, en data del 2 de juliol de 1930, s'anunciava la preparació d'un acte de marcat caràcter identitari, concebut com una autèntica exaltació del sentiment valencià.

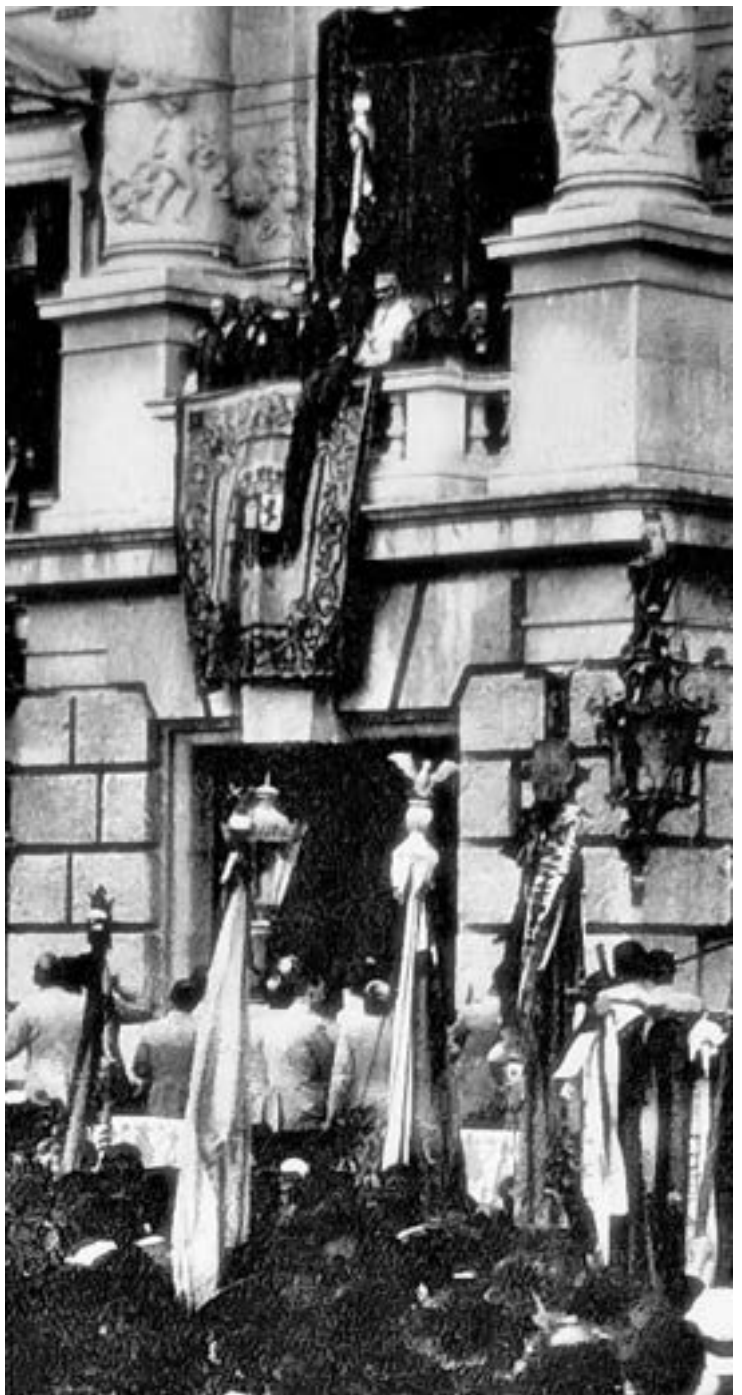
L'acontenyiment estava emmarcat dins del programa oficial de les tradicionals festes de la Fira de Juliol, i tindria com a moment central un fet simbòlicament molt significatiu: la primera issada solemne de la Real Senyera en la frontera principal de l'històrica Casa de la Ciutat.

El periòdic informava que els detalls de l'event s'anirien donant a conèixer en els dies posteriors, encara que ya es podia avançar que la data triada per a la seua celebració seria el 25 de juliol, coincidint en la festivitat de Sant Jaume, patró de l'antiga Corona d'Aragó.

L'acte donaria començ a les sis i mija de la vesprada i tindria un marcat component emotiu i musical.

Com a part del programa previst, s'interpretaria l'Himne Regional Valencià, possiblement baix la batuta de l'insigne mestre José Serrano, autor de la música, i en la participació destacada d'un tenor de reconegut prestigi.

En un gest simbòlic d'unitat popular, el propi públic assistent actuaria com a cor col·lectiu, entonant l'himne com a expressió d'arraïlada, identitat i orgull valencià.



Aquell event de 1930 no va ser un acte qualsevol: va representar un gest de dignificació del poble valencià, de recuperació dels seus símbols propis i de reafirmació pública de la seua personalitat històrica.

Una Senyera que tornava a ser visible, un himne que s'alçava de nou entre veus populars, i un poble que és retrobava a sí mateix.

El propòsit de dotar a l'Himne Regional Valencià d'una versió oficial en llengua valenciana va ser un dels temes abordats durant la sessió de la Comissió Permanent de l'Ajuntament de València celebrada el 9 de juliol de 1930.



Esta proposta, de gran càrrega simbòlica i identitària, sorgia en un context de recuperació i dignificació dels elements propis de la personalitat valenciana, en el marc dels primers anys del postprimo de riverisme.

El diari *Las Provincias*, en fer-se eco dels acorts adoptats per la corporació municipal en aquella jornada, resumia en una breu pero significativa frase el contingut de la proposta aprovada:

“Invitar a don Maximiliano Thous a que traduïxca al valencià la lletra de l'Himne Regional.”

L'iniciativa no era menor: Maximiliano Thous Orts, autor original de la lletra de l'Himne en motiu de l'Exposició Regional de 1909, era una de les figures culturals més representatives del valencianisme de principis del segle XX. La seua implicació en l'adaptació de la lletra al valencià —la llengua pròpia del poble valencià— dotava al projecte de profunditat cultural, autenticitat i continuïtat històrica.

Esta decisió simbolisava, además, un pas decididament valencianiste per part dels institucions municipals, en un moment en què les llibertats culturals començaven a recuperar-es després de la dictadura de Primo de Rivera. L'Ajuntament de València assumia així el compromís de fer del Himne Regional no només una peça musical institucional, sino també una expressió del sentir popular en la llengua pròpia del Regne de València.

En eixa mateixa sessió de la Comissió Permanent de l'Ajuntament de València, celebrada el 9 de juliol de 1930, es va adoptar un atre acort de gran càrrega simbòlica i patriòtica, dirigit a solemnitzar la presència institucional dels símbols propis del poble valencià. Segons arreplegava l'acta, la proposta quedava expressada en els següents tèmens:

“Que el solemne acte d'issar la Senyera Real Valenciana en la frontera de les Cases Consistorials siga presidit per l'invicta Senyera, la qual serà treta i reintegrada a l'Archiu en les solemnitat de costum.”

En este gest, l'Ajuntament de València no solament planejava issar per primera volta una Senyera en la frontera principal de la Casa Consistorial, sino que pretenia rescatar la dignitat cerimonial i el protagonisme de la Real Senyera històrica, símbol del Regne de València dones de fa sigles. És tractava d'un acte carregat d'identitat i memòria colectiva, que buscava reconnectar el poble valencià en els seus senyals propis.

Des de setembre de 1928, l'Ajuntament contava en una rèplica exacta de la Real Senyera de 1596, gràcies a les gestions impulsades pel llavors alcalde de la ciutat, el Marqués de Sotelo.

Esta ensenya havia segut solemnement beneïda durant els actes oficials del 9 d'Octubre d'aquell mateix any, dotant-la de la mateixa dignitat i càrrega emocional que la bandera original conservada en l'Archiu Municipal.



Seria precisament eixa rèplica, la Real Senyera de nova confecció i beneïda, la que el 25 de juliol de 1930 —festivitat de Sant Jaume— s'exhibiria de manera majestuosa en un dels balcons principals de la Casa de la Ciutat, concretament els que donen a la plaça d'Emilio Castelar (actual plaça de l'Ajuntament).

Aquell gest, carregat de solemnitat cívica i d'orgull valencià, va despertar l'entusiasme i les ovacions dels milers de persones que varen acodir a la convocatòria pública llançada pel llavors alcalde, José Maestre.



Aquella issada solemne no va ser un simple acte protocolari: va ser una afirmació pública de l'identitat valenciana, un símbol de resistència cultural i de continuïtat històrica, en un moment clau de recuperació dels llibertats col·lectives del nostre poble. La Senyera tornava a onejar en el cor de València, davant del seu poble i en el seu lloc natural: la Casa de la Ciutat.

En una nova sessió de la Comissió Permanent de l'Ajuntament de València, celebrada el 23 de juliol de 1930, es va reprendre oficialment el tema de la traducció al valencià de la lletra de l'Himne Regional, com a part dels preparatius de l'imminent acte d'exaltació valenciana previst per al 25 de juliol.

El diari republicà *El Pueblo*, en la seua edició del dia següent, 24 de juliol de 1930, oferia una detallada crònica del moment solemne que va tindre lloc en el sí de la corporació municipal.

Segons relatava el rotatiu, en el transcurs de la sessió d'eixe dia, l'alcalde de València, José Maestre, va prendre la paraula per a donar entrada al saló de sessions a don Maximiliano Thous, autor original de la lletra de

l'Himne, qui havia segut formalment convidat per a presentar i entregar a l'Ajuntament la versió en llengua valenciana de l'Himne Regional.

L'acte, carregat de simbolisme, es va desenrollar en una solemnitat concorde al moment: Thous va comparéixer davant la corporació reunida, compartint públicament el fruit del seu treball d'adaptació. Aquella versió valenciana —esperada per molts i contestada per pocs— pretenia integrar la llengua pròpia del poble valencià dins l'acte cívic i musical més representatiu de la seua identitat colectiva.

En este gest, no només es reforçava la dimensió popular i emocional de l'Himne Regional, sino que es donava un pas històric cap a la normalisació institucional del valencià com a llengua oficial i viva dins dels actes de representació pública.

Aquella escena —en l'autor entrant al va salar d'actes per lliurar la seua creació a la ciutat— representa un dels moments més significatius de la dignificació de la llengua valenciana en el període dels llibertats prèvies a l'II República. Fon un reconeiximent explícit del dret del poble valencià a expressar els seus sentiments i la seua cultura en la seua pròpia llengua, i una passa ferma en el camí cap a la plena integració de la llengua valenciana en la vida institucional.

El moment que es va viure aquell dia en el saló de sessions de l'Ajuntament de València va ser d'autèntica i intensa emoció colectiva. Feya la seua entrada l'insigne periodiste i escritor Maximiliano Thous, autor de la lletra de l'Himne Regional, figura molt volguda en els còrculs culturals valencians i profund amant de la seua terra, a la que havia dedicat una vida sancera d'entrega intel·lectual i afectiva. La seua sola presència va omplir l'estància de respecte i solemnitat.

L'alcalde José Maestre, en gest ferm i veu cerimoniosa, va informar als membres del consistori que la presència del senyor Thous no era casual, sino que responia al compliment d'un encàrrec oficial que semanas abans li havia segut confiat per la mateixa corporació: la traducció al valencià de la lletra de l'Himne Regional, compost originalment en castellà en motiu de l'Exposició de 1909.





Thous havia acceptat aquell encàrrec no solament com un deure, sino com una cridada de l'ànima, i ara acodia a entregar públicament el fruit del seu treball.

Visiblement emocionat, Thous es va dirigir als presents en paraules que varen resonar en l'ànima de tots els assistents. Va dir que el mandat de la seua mare —la ciutat de València— estava complit, i que oferia la seua obra en humilitat i devoció a els qui representaven, en aquell saló, el sentir i la voluntat de tot un poble. Era un acte carregat de simbolisme, puix aquella entrega no solament complia una petició institucional, sino que representava una reafirmació de la valenciania viva, cultural i llingüística.

La corporació municipal, en reconeixement a la seua trajectòria i al gest que acabava de tindre, ho va nomenar per unanimitat fill adoptiu de València, gest que va arrancar aplaudiments i mirades emocionades. Pero Thous, en la senzillea que ho caracterisava, va deixar clar que la seua voluntat era que este acte no quedara reduït a una mera formalitat ni a un document archivat.

Va voler entregar-ho personalment, cara a cara, en el cor de la ciutat, davant els seus representants i davant la premsa, per a que esta ho arreplegara i ho difonguera a tot el poble.

Aquell instant, provablement, va ser per a Maximiliano Thous el més solemne de la seua vida. Aixina ho reflectia el seu rostre, solcat per l'emoció sincera de qui sent que ha complit en la seua terra.

Davant tots, va fer pública per primera volta la versió en llengua valenciana de l'Himne Regional, una obra que a partir d'eixe moment deixaria de ser solament una composició institucional per a convertir-se també en una expressió genuïna del sentiment valencià en la seua pròpia llengua.

Una volta Maximiliano Thous va concloure la llectura solemne de totes les estrofes de la nova versió en llengua valenciana de l'Himne Regional, l'ambient en el saló de sessions de l'Ajuntament es va transformar en una escena carregada d'emoció i fervor. Una prolongada ovació va esclatar de colp i repent entre els regidors presents i els ciutadans que ocupaven la tribuna pública, els qui no varen poder contindre l'entusiasme davant la bel·leja, profunditat i autenticitat dels versos pronunciats.

Aquell aplaudiment no era simplement una mostra de cortesia: era el reconeixement espontàneu i sincer al valor simbòlic de lo que acabaven d'escoltar, una versió de l'himne que, per fi, sonava en valencià, la llengua pròpia del poble, en la calidea del sentiment popular i l'orgull d'una identitat compartida.

Quan per fi es va restablir el silenci en la sala, l'alcalde de València, don José Mestre, visiblement emocionat, va prendre la paraula en veu commoguda.

Les seues primeres paraules varen ser per a destacar que els aplaudiments dedicats al senyor Thous eren prova del profund impacte que havia causat en tots els presents l'inspiració i l'encert d'aquella versió de l'himne, que havia sabut arreplegar, en delicadeja i nobleza, els sentiments més purs i arraiats del poble valencià.

Acte seguit, Mestre va propondre formalment l'aprovació de la versió valenciana de l'Himne Regional que acabaven d'escoltar, i va sol·licitar que quedara constància en acta d'un vot solemne d'agraïment a l'autor, qui —en paraules del propi alcalde— havia sabut expressar en lluentor l'ànima colectiva de València, la seua tradició, la seua emoció i el seu orgull de poble.

Aquell moment no fon únicament un tràmit administratiu. Va ser, en realitat, una consagració institucional del valencià com a llengua oficial i digna, apta per a cantar les glòries i els sentiments d'un poble que no renuncia a ser ell mateix.





En aquell acte, el va salar de plens és vaig convertir en testimoni d'una fita històrica: l'Himne Regional ya podia ser cantat en la llengua del poble, en el reconeixement de la màxima institució de la ciutat.

Durant aquella històrica sessió del 23 de juliol de 1930, despuix de la lectura de la versió en valencià de l'Himne Regional a càrrec del seu autor, Maximiliano Thous, l'ambient d'entusiasme i emoció es va traduir també en intervencions d'alt valor simbòlic i polític. Un dels primers en prendre la paraula va ser el regidor republicà Vicente Marco Miranda, figura destacada del republicanisme valencià i activista compromés en la recuperació dels símbols d'identitat del Regne de València.

El regidor va elogiar en entusiasme la qualitat literària i emocional de la composició, destacant la fidelitat de la versió valenciana a l'esperit original de l'himne i al sentiment popular. Més allà de l'aplaudiment institucional a l'autor, Marco Miranda va proposar que, además de l'homenaje oficial que devia tributar-se a Maximiliano Thous, es realisara una àmplia edició impresa de la nova versió en llengua valenciana de l'Himne, en l'objectiu de difondre-la de manera massiva entre tota la

ciutadania valenciana. Segons les seues paraules, era necessari que "cada valencià poguera tindre un eixemplar entre les seues mans", i aixina fer de l'himne en valencià una realitat viva, coneguda, cantada i assumida per tot el poble.

Tant la proposta de l'alcalde José Maestre —referida a l'aprovació oficial i reconeixement a l'autor— com l'iniciativa del regidor Vicente Marco Miranda relativa a la distribució popular del text, varen ser aprovades per unanimitat per tots els membres de la Comissió Permanent. Aquell acort reflectia la voluntat comuna de totes els sensibilitats polítiques d'enaltir la llengua pròpia i dignificar els símbols del poble valencià.

El dia triat per a la presentació pública i oficial de la versió valenciana de l'Himne Regional va ser cuidadosament seleccionat: el 25 de juliol, festivitat de Sant Jaume, una data de forta càrrega històrica i aragonesa. L'acte s'integrà dins del programa solemne de la "Festa de la Senyera", que incloïa un moment culminant: l'issat cerimonial d'una rèplica de la Real Senyera en la frontera de la Casa Consistorial, símbol de sobirania, dignitat i orgull valencià.

En aquella jornada, la ciutat de València tornava a alçar la seua bandera i la seua veu en la llengua que li és pròpia, celebrant no només un acte cívic, sino una autèntica reafirmació cultural i històrica del poble valencià en un context de recuperació dels seues llibertats i institucions.

La celebració de la "Festa de la Senyera" del 25 de juliol de 1930 constituïx un dels episodis més emblemàtics del valencianisme cívic i cultural del primer terç del segle XX. Esta jornada de reafirmació simbòlica i llingüística ha segut cuidadosament investigada i documentada pel professor Juli Moreno, en el seu recent estudi publicat per l'editorial Mosseguello baix el títol: "La consagració de l'Himne, 1925.

D'Himne de l'Exposició a Himne Regional". Esta obra tira llum sobre la transformació institucional d'un símbol musical —naixcut en el context de l'Exposició Regional de 1909— fins a convertir-s'en Himne representatiu del poble valencià.

En este exhaustiu treball s'arreglen documents originals, cròniques de l'època, acorts institucionals i testimonis contemporànus que permeten reconstruir en rigor aquell moment decisiu, en el qual la Real Senyera va ser hissada solemnement a la Casa de la Ciutat, i el Himne Regional —llaura ya també en versió valenciana— va resonar en boca del poble, reafirmant la identitat pròpia del Regne de València dins del marc dels llibertats valencianes recuperades.





A més, he tingut l'oportunitat de contribuir també a esta memòria històrica en un capítol propi dins del llibre “La recuperació del 9 d'Octubre i atres dates significatives per al valencianisme”, publicat enguany dins de la col·lecció Raons del Rogle. En esta obra és reflexiona sobre diversos moments clau del calendari valencià contemporàneu —com el mateix 25 de juliol, el dia del 9 d'Octubre o atres jornades commemoratives— que han servit com a mecanismes de reconstrucció de la consciència col·lectiva valenciana després de dècades de silenci o d'intents d'assimilació cultural.

Abdós obres, tant la de Juli Moreno com la de la col·lecció Raons, compartixen una mateixa vocació: recuperar la memòria i reivindicar la dignitat dels símbols, llengua i dates que han configurat la identitat valenciana moderna, en un temps —com aquell 1930— a on el poble

valencià alçava la veu i la Senyera en la mateixa força i esperança.

Per tant, no correspon en este moment ni en este espai realitzar una descripció detallada i pormenorizada dels actes que varen fer possible, en 1930, la solemne consagració de la Real Senyera com a bandera representativa de tots els valencians, un gest profundament simbòlic que va contar en la presència institucional dels alcaldes d'Alacant, Castelló i València, i que va servir també com a marc per a la presentació pública de la versió en llengua valenciana de l'Himne Regional. cal recordar que esta versió, dècades més tart, va ser reconeguda oficialment com a Himne de la Comunitat Valenciana per mig de la Llei 8/1984, de 4 de decembre, norma que ho va elevar al ranc de símbol oficial de l'autogovern valencià.

No obstant, a partir de l'anàlisi detallat de la premsa valenciana de l'època —que va cobrir àmpliament els actes d'aquella jornada memorable— ha emergit un detall de gran interès que, curiosament, va passar desapercebut tant en l'excelent treball d'investigació de Juli Moreno, com en els capítuls que yo mateixa he dedicat a l'estudi d'aquell moment històric. I és precisament eixe aspecte menor, pero no per això menys revelador, el que vullc destacar ara.

Em referixc concretament a la dimensió i confecció de la Senyera que, a partir del 25 de juliol de 1930, anava a onejar de forma oficial en el balcó principal de l'Ajuntament de València, en la frontera orientada a la llavors plaça d'Emilio Castelar (hui plaça de l'Ajuntament).

Més allà del contingut simbòlic de l'acte, de l'entusiasme popular o del component musical i institucional, existix un alvertent material —físic, visible— que també parla per sí sola: la voluntat del Consistori de dotar a la ciutat d'una rèplica de gran tamany i esmenar factura de la Real Senyera, que estiguera a l'altura del significat històric que representa.

Este fet, a penes mencionat en els relats tradicionals, posa de manifest el conte i la solemnitat en que es va abordar la recuperació dels símbols valencians durant aquells anys de reafirmació cultural. No es tractava únicament d'exhibir una bandera, sino de restituir a la Senyera el seu lloc com ensenya viva del poble valencià, en tota la dignitat i visibilitat que mereix.

En la finalitat de contextualisació adequadament este acontenyiment i oferir al lector una visió clara de la seua dimensió simbòlica i cerimonial, reproduïm a continuació —degudament ampliada i comentada— la crònica que el diari *La Correspondencia de Valencia* va publicar en la seua edició del 24 de juliol de 1930.

En ella es detallava el programa oficial d'actes previst per a la celebració de la "Festa de la Senyera", que tindria lloc al sendemà, 25 de juliol, a les sis i mija de la vesprada, en l'emblemàtica plaça d'Emilio Castelar (actual plaça de l'Ajuntament) de València.

L'acte central consistiria en l'issat solemne de la Real Senyera en el balcó principal de la Casa de la Ciutat, i es desenrollaria en una cuidada seqüència cerimonial destinada a enaltir el simbolisme del moment i reforçar l'identitat colectiva del poble valencià. Segons anunciava el periòdic:

“La solemnitat d'issar la Senyera en el balcó principal de la Casa de la Ciutat, s'efectuarà en la següent forma:”





L'acte s'iniciaria en el dispar d'una carcassa pirotècnica, que serviria com a senyal acústica per a advertir al públic present del començ de la cerimònia. Este recurs, tan propi de la tradició festiva valenciana, marcava el to solemne i popular de l'acontenyiment.

A continuació, la Banda Municipal de València, ubicada en una tribuna especialment construïda per a l'ocasió, posaria música a l'acte, reforçant el component emocional i solemne del moment.

Front a la frontera consistorial, en la zona ajardinada de la plaça, es disposaria una atra àmplia tribuna destinada a acollir a les societats invitades, acompanyades dels seus respectius estandarts, banderes i agrupacions corals, que simbolisaven la diversitat del teixit cívic valencià unit entorn al seu símbol comú: la Senyera.

Un segon dispar de carcassa marcaria el moment més esperat per tots: l'exhibició pública de l'autèntica i gloriosa Real Senyera de València, rèplica exacta de l'enssenya històrica de 1596, que havia segut beneïda i reservada per a moments

solemnes.

Acte seguit, estava previst que l'alcalde de la ciutat, don José Maestre, dirigira unes paraules al poble congregat, reafirmant el valor simbòlic de l'acte i el compromís del consistori en la dignificació dels símbols propis de la valenciania.

Un nou dispar tindria com a funció preparar al públic i a les masses corals per a entonar l'Himne Regional, la versió del qual en llengua valenciana havia segut recentment presentada pel seu autor, Maximiliano Thous.

Per a assegurar la participació de tots, el text de l'himne seria repartit profusament entre els assistents.

Finalment, quan s'escoltara el dispar que senyalaria l'inici de l'issat de la nova Senyera, donaria començ l'interpretació de l'Himne.

La primera estrofa seria interpretada pel reconegut tenor valencià senyor Sirvent, qui donaria pas, a continuació, a la vora conjunta del públic i els cors, acompanyats per la Banda Municipal.

Este programa, cuidadosament dissenyat, no era un simple acte protocolari: era la manifestació pública d'un sentiment col·lectiu, un gest de recuperació i reafirmació de la identitat valenciana, en un moment històric de renaixença simbòlica que quedaria gravat en la memòria del poble.

La confecció de la gran bandera que onejaria per primera volta en el balcó principal de l'Ajuntament de València el 25 de juliol de 1930 va ser un detall tan simbòlic com a significatiu. Aquella rèplica de la Real Senyera, de proporcions imponents —4,20 metres d'alt per 6,40 d'ample—, va ser confeccionada en gran atenció en un lloc carregat d'humanitat i vocació social: el taller de costura de les Germanes de la Caritat de la Casa de Beneficència de València.

Segons arrebategava la premsa de l'època, la bandera va ser descrita com una autèntica obra mestra: “és magnífica”, afirmava una ressenya, destacant no solament el seu tamany, sino també la qualitat del treball artesanal que la feya digna de presidir l'acte d'issat junt a la bandera d'Espanya en la frontera institucional de la ciutat.

L'event també va incloure un bell gest simbòlic: als chiquets de les escoles de vora que participaren en la cerimònia se'ls entregarien menudes Senyeres com a recort de l'acte, fomentant aixina el vincle emocional i cívic de les noves generacions en els símbols del poble valencià.

Este detall material i afectiu cobra encara major valor si es recorda el paper essencial que les pròpies monges de la Casa de Beneficència havien exercit dos anys abans, en 1928.

Va ser llavors quan, per encàrrec de l'alcalde de València d'aquell moment, el Marqués de Sotelo, varen acceptar la delicada missió de recuperar i preservar l'antiga Senyera original de 1596, l'històrica ensenya conservada en l'Archiu Municipal.



HIMNE REGIONAL VALENCIA

Per a ofrenar nóves glòries a Espanya,
tots a una veu, germanis, vingau.
¡Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
Juntos les mans, germanis, vingau.
¡Pas a la Regió
que avança en marxa triomfal!
Per a Tù la vega envia
la riquesa que atresora,
i es la veu de l'aigua càntic d'alegria
acordat al ritme de guitarra mora...
Paladins de l'Art t'ofrenen
ses victòries gegantines;
i als teus pous, Suitana, tons jardins extenen
un tapiç de murta y de roses fines.
Brinden fruites daurades
els paradisos de les riberes;
penjen les arracades
baix les arcades
de les palmeres.
Sóna la veu amada
i en potentíssim, vibrant ressó,
notes de nostra alçada
canten les glòries de la Regió.
Valenciàns: en pòu alcem-se,
Que nostra veu
la llum salude d'un sol novell.
Per a ofrenar nóves glòries a Espanya,
tots a una veu, germanis, vingau.
¡Ja en el taller i en el camp remoregen
càntics d'amor, himnes de pau!
¡Flameje en l'aire
nostra Senyera!
¡Glòria a la Patria!
¡Vixen Valencia!
¡Vixen!
¡Vixen!!!
!!!Vixen!!!

MAXIMILIA THOUS.

Per a evitar la seua progressiva deterioració, les religioses varen brodar a mà una delicada malla de seda protectora, que encara pot contemplar-se hui en dia en el Museu Històric Municipal de València.

Aquell treball minuciós i respectuós en la tradició va assentar les bases per a un segon encàrrec, igual d'ilustre: la confecció d'una rèplica oficial de la Real Senyera, fidel en formes i proporcions, que seria beneïda solemnement en la Catedral de València el 9 d'Octubre de 1928, en el marc de la festivitat institucional del poble valencià.

Eixa mateixa Senyera, que està pròxima a complir un segle d'història, va ser la que va presidir el gran acte de reafirmació identitària del 25 de juliol de 1930, en el que es va issar per volta primera en la frontera de l'Ajuntament,

acompanyada de l'interpretació —també per primera volta— de l'Himne Regional en la seua versió en llengua valenciana.

La Senyera que va onejar aquell dia no era simplement una bandera. Era el fruit d'un esforç compartit entre institucions, tradició, fe i poble, símbol visible de la dignitat valenciana, alçada de nou després d'anys d'oblit i silenci.

I el fet de que la seua elaboració recaiguera en les mans humils i dedicades de les Germanes de la Caritat afegí un component profundament humà i espiritual a este episodi de l'història valenciana.

Existix, per tant, un vincle profund i simbòlic entre tres Senyeras fonamentals en l'història contemporània del poble valencià: en primer lloc, la Senyera original de 1596, restaurada i protegida durant el primer semestre de 1928 gràcies a l'esforç de l'Ajuntament i al treball delicat de les Germanes de la Caritat de la Casa de Beneficència; en segon lloc, la rèplica exacta d'eixa mateixa bandera històrica, confeccionada entre els mesos de maig i setembre de 1928 per a substituir a la peça original en tots aquells actes institucionals en els que la Corporació municipal considerara oportú fer onejar el símbol del Regne de València; i en tercer lloc, la gran Senyera de proporcions monumentals, issada per primera volta el 25 de juliol de 1930 en la frontera principal de la Casa de la Ciutat, junt a la bandera d'Espanya, en el marc de la solemne Festa de la Senyera.

Este nexa de continuïtat entre les tres ensenyes no és únicament material, sino també espiritual i polític, ya que cada una d'elles va ser concebuda per a representar, protegir i projectar la dignitat històrica del poble valencià en moments determinants del seu devindre col·lectiu.

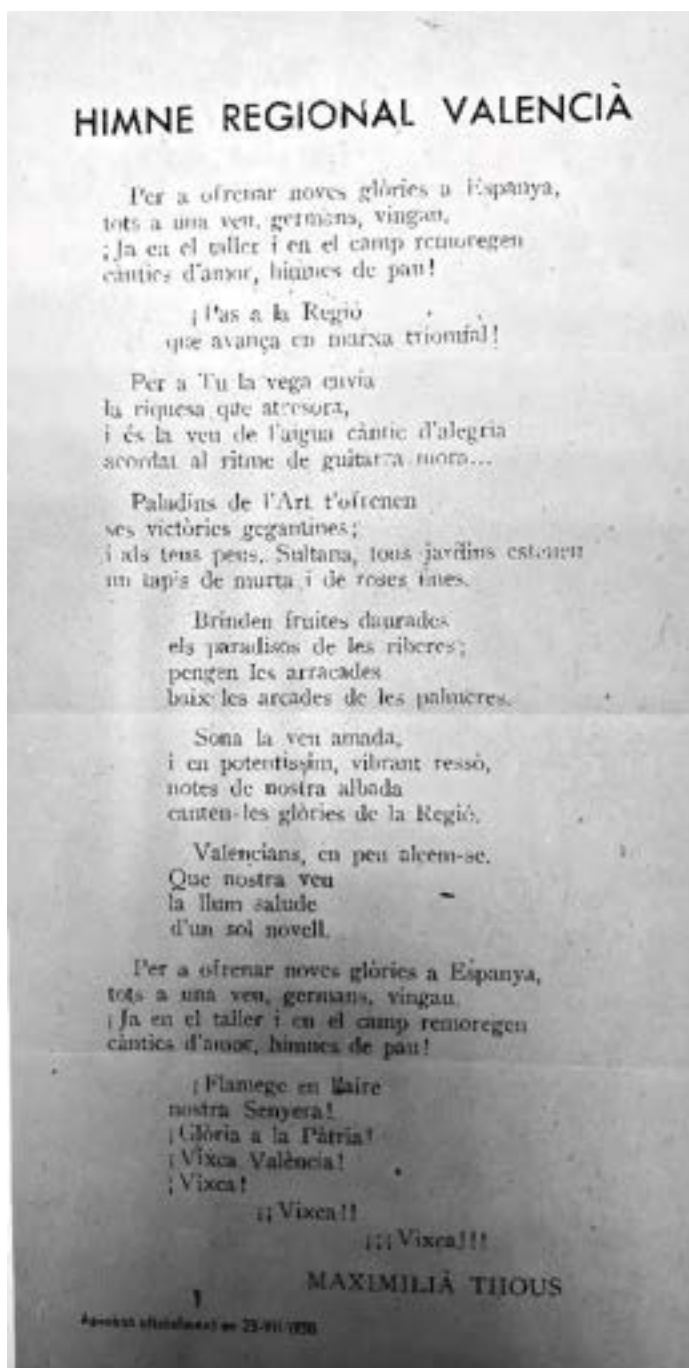
Coneixent l'extraordinària qualitat del treball artesanal realitzat per les religioses i les asilades del taller de costura de la Casa de Beneficència, cal deduir que la gran Senyera de 1930 — per les seues dimensions i valor simbòlic— no va ser utilitzada en regularitat, sino reservada exclusivament per a jornades senyalades, dates commemoratives i acontentiments solemnes.

Esta precaució respon no només a motius tècnics i de conservació, sino també al respecte reverencial que mereixia una ensenya concebuda per a ser emblema visible de l'ànima valenciana.

Per això, és raonable supondre que la mateixa gran Senyera que va ser issada per primera volta en juliol de 1930 va ser també la que va onejar solemnement el 14 d'abril de 1931, quan la Comissió Gestora de l'Ajuntament de València va proclamar oficialment la Segona República Espanyola des del balcó consistorial.

Aquell moment històric, que va marcar l'inici d'un nou període polític en Espanya, va quedar immortalitzat en fotografies en blanc i negre de gran qualitat, preses pel prestigiós taller fotogràfic de Barberá Masip, gràcies a les quals hui podem contemplar eixa Senyera majestuosa presidint l'acte fundacional d'una nova etapa republicana.

Tot sembla indicar, ademés, que aquella gran ensenya de 1930 es va convertir en la bandera protocolària més destacada durant els primers anys de la Segona República, sent utilitzada en els actes oficials de major rellevància celebrats en València. Entre ells cal recordar:





Les celebracions del 9 d'Octubre, festa històrica del poble valencià,

L'homenage popular a la Senyera en agost de 1931,

La primera visita del president de la República a València en 1932,

I, molt especialment, l'arribada a la ciutat, el 29 d'octubre de 1933, dels restants mortals de Blasco Ibáñez, episodi que va concentrar una multitudinària mostra de duel cívic i fervor popular.

A estes fites deuen sumar-se molts altres aconteiximents que varen tindre lloc durant els anys en que València va assumir el paper de capital de la República Espanyola, en plena Guerra Civil, quan la ciutat va acollir institucions, acollí refugiats i és vaig convertir en un símbol de resistència, cultura i esperança.

Durant tot eixe periodo, la Senyera valenciana no va ser un mer adorn cerimonial, sino un estandart viu de l'identitat colectiva, de la llibertat recuperada, de la dignitat cívica d'un poble que, tot i els adversitats, mai renuncià a ser ell mateix.

Les paradoxes de l'història no deixen de sorprendre-nos: les grans cerimònies cíviques i republicanes celebrades en València durant la Segona República Espanyola varen ser presidides per una Senyera confeccionada en atenció i devoció per les Germanes de la Caritat de València, religioses vinculades a la Casa de Beneficència.

La fiesta de nuestra Señera

Quien no sienta el santo amor a nuestra Señera,
no es buen valenciano



Una bandera que, més allà de la seua confecció artesanal, es va convertir en emblema visible del poble valencià en els anys de major protagonisme polític, cultural i simbòlic de la ciutat en el context de la República.

A pesar de l'importància històrica que va adquirir aquella Senyera de gran tamany —la mateixa que va onejar solemnement el 25 de juliol de 1930 i en tants atres actes oficials—, el seu destí final continua sent hui en dia un misteri no resolt. No se sap en certa quant temps va conseguir resistir l'acció del temps i les inclemències meteorològiques, ni si va ser restaurada o reparada en algun moment del seu prolongat us públic.

La documentació existent no nos permet, per ara, reconstruir el cicle vital complet d'eixa bandera, ni localisar en precisió quina va ocórrer en ella despuix dels profunts canvis polítics que varen seguir a la Guerra Civil. Lo cert és que, una volta finalisat el conflicte i establida la dictadura franquista, la Senyera va deixar d'onejar en les institucions oficials del

poble valencià, entre elles, el mateix Ajuntament de València que l'havia exhibit en orgull pocs anys abans.

El nou règim va impondre una estricta centralisació simbòlica i cultural, en la qual la presència visible de símbols identitaris propis com la Real Senyera va ser eliminada del paisatge institucional. Si aquella Senyera confeccionada en 1930 va conseguir sobreviure al silenci impost, ho faria provablement reclosa en algun almagasén municipal, oculta a la vista i desproveïda, durant dècades, del protagonisme que un dia va tindre en els carrers i plaus del Cap i Casal. Hui, en perspectiva històrica, resulta commovedor pensar que una Senyera eixida de les mans humils d'unes religioses —i convertida en símbol cívic i popular— poguera haver acabat oblidada entre estants i almagasens, víctima d'eixe llarg periodo de desmemoria imposta. No obstant, també és possible que, com atres emblemes que dormen en archius i depòsits, espere encara ser redescoberta, per a tornar a contar la seua història i recuperar el lloc que mereix en la memòria colectiva del poble valencià.

Tret i ampliat d'un artículo de Vicent Sanz Sancho, sobre LA VERSIÓ EN VALENCIÀ
DE L'HIMNE REGIONAL I LA NOVA SENYERA DE 1930

Per Pedro Fuentes Caballero



